

Goldberger Textilipari Gyűjtemény

Kedves Diákok!

Alkossatok 5 db, minimum négy fős csapatot! Két csapat az első teremben kezdje a kutatást. Három csapat a kiállítás második részében kezdjen, és a feladatok megoldása után térjen vissza az első terembe (hogy elkerüljük a zsúfoltságot)!

Goldberger Ferenc 1784-ben alapította meg kékfestő üzemét. Az üzem eleinte manufaktúraként működött. A manufaktúra kézműves technikán alapult. A munkafolyamatot részekre bontották. Egy-egy munkásnak csak egy-egy részfeladatot kellett elvégeznie, így nem kellett nagy szakértelem, és a munkafolyamatot is felgyorsították.

A kiállítás első egysége

A kékfestés folyamata

1. Állítsd fel a munkafolyamat egyes részeinek helyes sorrendjét! (a, b, c stb.)

Mángorlás, az anyag gyűrődéseinek kisimítása

Szárítás

Savas fürdő (Itt leválik a mintázó anyag, a pap.)

Keményítés

Fa nyomódúc fedőanyagba (méhviasz) mártása (Ezen a helyen nem éri majd festék az anyagot).

Mintázás

Öblítés

A nyers vásznat órákon keresztül főzik lúgos, szappanos vízben, hogy kioldódjon belőle a szennyeződés.

Indigóval (festék) teli kútszerű medencébe (kupa) engedik a szövetet.

Szárítás

2. Készítsetek el egy mintás anyagot a munkaasztalon, a nyomdák segítségével!

3. Töltsétek ki a kiállításon található szókeresőt!

A szókeresőben a munkafolyamat és a felhasznált anyagok nevei találhatóak.

Írjátok le, hogy mit jelentenek az alábbi kifejezések!

- pap
- kupa
- csáva

4. Mire használták a kiállított mozsarat?

5. Milyen anyagok kellettek a pap elkészítéséhez? (Az ismeretterjesztő filmben keresd a választ!)

6. Öltözzetek be egy kékfestő ruhába és készítsetek fotót magatokról!

Írjátok szöveget egy olyan divatbemutatóra, ahol ezt a ruhát viseli egy manöken (modell)!

A kiállítás második egységében, egy elsötétített teremben megnézhettek egy divatbemutatót, ebből meríthettek ötletet!

A kiállítás második egysége

7. A reformkorban (1825-1848) a manufaktúrából gyár lesz. Egyre több, gőzzel működtetett géppel dolgoznak. Melyik kézzel végzett munkát váltotta fel a perrotin gép?
8. Készíts nyomódúcot, tervezz egy mintát, majd vázold fel a tervezett mintát ide!

9. Milyen gép alkatrésze látható a képen?

10. Derítsétek ki, írájatok le, mi volt a funkciója a kalandergépnek!

11. Mikor rendezték Magyarországon az első Iparműkiállítást?

12. Melyik reformkori politikus vásárolt az 1846-os Iparműkiállításon a gyár által készített szövetet?

A Goldbergerek támogatták az 1848-49-es szabadságharcot, a honvédek egyenruhájának készítésében vállaltak részt. A szabadságharc leverése után nagy hadisarccal és a nyersanyagok elkobzásával büntették a családot. 10 évvel később bocsánatot nyertek. Az uralkodó látogatást tett a gyárban és nemesi címet is ajándékozott a családnak.

13. Melyik magyar királytól kapott nemesi címet a család?
14. Mikor látogatott ez az uralkodó Goldberger Leó gyárába?
15. Milyen előnevet kapott a család?
16. Milyen állat jelképezi a szorgalmat a címerükben?
17. Mi a Goldberger család jelmondata?
18. Milyen tisztséget töltött be Goldberger Leó a Magyar Textilgyárosok Egyesületében?

19. Gyűjtsd össze, milyen állatok jelennek meg a címeren, nyomódúcokon, anyagokon!

A magyar honfoglalás ezeréves évfordulójára nagy ünnepségeket, kiállítást szerveztek 1896-ban.

20. Keressétek meg a millenniumi kiállításra készült Goldberger-émlékmappát!
Írjátok le, hogyan jeleníti meg a gyár sikerességét a mappát borító kép!

21. Munkarend 1890

Olvassátok el és döntsétek el, igaz vagy hamis az állítás!

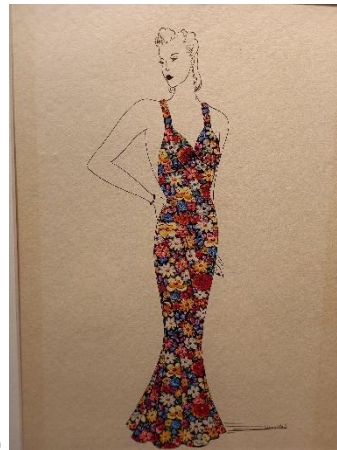
állítás	igaz	hamis
Munka közben a gyárból távozni tilos.		
Étel és italt csak engedéllyel lehet bevinni.		
Szitkozódni tilos.		
A munkarend megsértése elbocsájtással is járhat.		

22. Hány embert foglalkoztatott a gyár 1905-ben?

23. Kik tervezték az alábbi textíliákat?

A)

B)

24. Készíts plakáttervet egy külön lapra, mely reklámozza a gyár egyik termékét!

25. Melyik színésznő pongyolája látható a kiállításon?

Melyik volt (hogyan nevezték) a gyár legsikeresebb textil terméke az 1930-as években, mely hasonló volt a selyemhez?

Nézd meg a divatbemutatót, és menj át a sötét helyiségből a kiállítás harmadik egységébe!

A II. világháború után a kommunisták kerültek hatalomra, és megkezdődtek az államosítások. A gyár különböző elnevezésekkel, de tovább működött 1992-ig.

Nyisd ki a kis ablakokat és válaszolj a kérdésekre!

26. Mikor államosították a gyárat?

27. Mikor lett 50 éves Goldberger Sport Egyesület?

28. Hol volt üdülője a gyárnak?

29. Milyen tevékenységet folytatott a Mikrofon Brigád?

30. Mi volt a fantázia neve annak az anyagnak (vetülék fonalnak), melyből a sárga blúz készült?

31. Milyen triacetátból (tisztá cellulóz) ruhadarabokat rejtenek az ablakok?

32. Mikor lett kiváló dolgozó ifjú Laki József?

33. Mikor lett a gyár nagydíjas a Pécsi Ipari Vásáron?

34. Hogyan nevezték az alábbi vállalatok újságjait?

Goldberger Gyár dolgozóinak lapja	
Goldberger Textilművek dolgozóinak lapja	
Pamutnyomóipari Vállalat dolgozóinak lapja	

35. A Goldberger gyár hány éves fennállására adtak ki a gyárat ábrázoló képeslapot?

Milyen állatot ábrázol a képeslapon található bélyeg?

Miért ez az állat szerepel a bélyegen?